

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2025 m. rugsėjo 18 d. Nr. 21RE2-245 (AG2-190/16-2025)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos (toliau – ir Komisija) Klaipėdos apygardos skyrius, susidedantis iš Komisijos Klaipėdos apygardos skyriaus narių Marinos Adomaitės, Evaldo Ambrozaičio ir Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkės ir pranešėjos), sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei,

2025 m. rugsėjo 17 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. patikslintą skundą atsakovei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2025 m. liepos 2 d. sprendimo Nr. (8.28Mr)ATP-B-2025-07727 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2025 m. rugpjūčio 20 d. priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. patikslintas skundas atsakovei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – ir Tarnyba), kuriuo pareiškėjas prašo: 1) panaikinti Tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus (toliau – ir Skyrius) 2025 m. liepos 2 d. sprendimą Nr. (8.28Mr)ATP-B-2025-07727 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ (toliau – ir Sprendimas); 2) įpareigoti atsakovę išnagrinėti pareiškėjo 2025 m. gegužės 15 d. prašymą dėl individualios situacijos įvertinimo.

Patikslintame skunde pareiškėjas nurodo, jog 2025 m. gegužės 15 d. Tarnybos Kauno skyriui pateikė prašymą suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025 (toliau – ir Prašymas). Teigia, kad Tarnybai 2025 m. birželio 30 d. pateikė Metinę asmens pajamų ir asmens (šeimoms) turto deklaraciją (toliau – ir deklaracija) antrinei valstybės garantuojamai teisei pagalbai gauti, tačiau Sprendimu Tarnyba Prašymo netenkino. Mano, kad atsakovas nepagrįstai ir neteisėtai nenagrinėjo jo Prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą išimtinu atveju, atsižvelgiant į politinio režimo Lietuvos Respublikoje kalinio, disidentų, represuotojų, represuojamojo prašymą ir įvertinus individualią jo situaciją (teisią), suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisant to, kad jo asmens (šeimoms) turtas ir (ar) asmens pajamos laikinai viršija nustatytą turto ir pajamų lygį arba yra Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 11 straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15–20 punktuose nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai. Prašė individualią situaciją vertinti atsižvelgiant į jo gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai apmokėti, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimus neigiamus padarinius, priimti sprendimą teisingumo ministro nustatyta tvarka.

Remdamasis Įstatymo 11 straipsnio 10 punktu, paaiškina, kad jo situacija yra itin sunki, gyvenimo lygis yra žemas, neturi laiko poilsiui, buičiai, sveikatai, nes jį skiria teismams. Jo turtinė padėtis yra labai bloga, nes iš jo konfiskuoja ir toliau konfiskuos visą turimą turtą, todėl nėra galimybės savarankiškai save atstovauti. Dėl blogos sveikatos – fizinio bei psichinio nepajėgumo,

nepajėgia pats apsiginti. Nurodo, kad išlaidos advokato pagalbai apmokėti yra per didelės, byla, kurioje prašo suteikti antrinę teisinę pagalbą, labai sudėtinga, turtinių reikalavimų (interesų) dydis yra itin didelis ir viršija jo turtą, dėl jo procesinės padėties byloje (kaltinamasis) galimi neigiami padariniai (viso turto konfiskavimas). Teigia, jog dėl neteisėtų Lietuvos valstybės ir jos teisėjų veiksmų patyrė žalą savo psichinei sveikatai, orumo ir garbės žeminimą, nuo 2023 m. gegužės 17 d. iki 2023 m. birželio 27 d. gydėsi. Atkreipia dėmesį į baudžiamosios bylos Nr. 1-253-408/2025 aplinkybes dėl jam nepaskirto valstybės garantuojamos pagalbos gynėjo pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – ir BPK) 51 straipsnį, bei į tai, kad teismui jo neskyrus, gynėją gali paskirti bei parinkti Tarnyba.

Pažymi, kad Tarnyba nepagrįstai išsamiai neanalizavo jo, sutuoktinės Y.Y., sūnaus X. X. turtinės padėties ir nepagrįstai nenustatė, kad ji yra itin bloga, taip pat netyrė ir nenurodė Prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusių aplinkybių, tame tarpe ir jo turtui bei pajamoms teismų taikomų apribojimų, siekiant visą jo, sutuoktinės ir sūnaus turimą turtą bei pajamas atimti, konfiskuoti ar paimti visuomenės poreikiams (baudžiamojame byloje Nr. 1-253-408/2025 nepagrįstai paskirtas laikinas nuosavybės teisės apribojimas jo (*duomenys neskelbtini*) Eur dydžio pinigineims lėšoms).

Teigia, kad Tarnyba pažeidė Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktą, kurį taikė pernelyg formaliai, nes jo deklaracija neatspindi tikrųjų gautų ir netektųjų jo pajamų ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, turimo turto, kurios ataskaitinis laikotarpis yra 12 (dvylika) paskutinių mėnesių, ėjusių prieš tą mėnesį, kurį ketinama pateikti prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Tarnyba nepagrįstai nustatė, jog jo formaliai deklaruotas turtas jam realiai priklauso nuosavybės teise, nors baudžiamojame byloje Nr. 1-253-408/2025 siekiama konfiskuoti netgi daugiau turto, nei jis (pareiškėjas) formaliai yra deklaravęs, t. y. (*duomenys neskelbtini*) Eur tariamų „palūkanų“ ir (*duomenys neskelbtini*) Eur „gyventojų pajamų mokesčio“, iš viso (*duomenys neskelbtini*) Eur, todėl realiai tokio deklaruoto turto jau neturi, nes *a priori* (lot. iš anksto) konfiskuotas.

Nesutinka su Tarnybos nustatyto turto vertės normatyvu (*duomenys neskelbtini*) Eur turto lygiu pagal Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – ir Paramos įstatymas) 16 straipsnį, nes jo (šėimos) turtas ar metinės asmens pajamos neviršija nustatyto turto ir pajamų lygio. Mano, kad Nekilnojamojo turto registre nurodyta jo turto vidutinė nekilnojamojo turto rinkos vertė nėra tiksli ir reali, todėl Tarnyba nepagrįstai neatliko individualios jo nekilnojamojo turto ekspertizės. Pažymi, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 27 d. nutarimą Nr. 468 „Dėl asmens (šėimos) turto ir asmens pajamų lygio antrinei teisinei pagalbai gauti nustatymo“ (toliau – ir Nutarimas) Tarnyba privalėjo nustatyti, kad jo pajamų lygis yra žemesnis nei valstybės remiamos pajamos (toliau – ir VRP) – (*duomenys neskelbtini*) Eur, atsižvelgiant į objektyvias negalėjimo disponuoti savo pajamomis priežastis (pareiškėjo pajamos jau ne jo, o Lietuvos valstybės).

Mano, kad Tarnyba netinkamai taikė Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies ir 13 straipsnio 2 dalies nuostatas, nes pažeidė BPK 51 straipsnio 1 dalies 2 punktą, kadangi privalėjo nustatyti, jog jis yra fiziškai ir psichologiškai (psichikos sutrikimas, psichiniai trūkumai – paranoidinis asmenybės sutrikimas) visiškai nepajėgus savarankiškai gintis ir apsiginti esamu laikotarpiu teismuose nagrinėjamos su baudžiamąja byla Nr. 1-253-408/2025 susijusiose kitose bylose dėl didelio jų skaičiaus, nepriklausomai nuo Tarnybos nustatyto pajamų lygio. Taip pat nepagrįstai netyrė, ar jo ir šėimos interesai byloje, kurioje siekiama gauti antrinę teisinę pagalbą, yra priešingi.

Atsakovė Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba 2025 m. rugpjūčio 27 d. pateikė atsiliepimą, kuriuo nesutinka su pareiškėjo patikslintu skundu bei jame keliamais reikalavimais, ir prašo jį atmesti.

Nurodo faktines bylos aplinkybes, jog pareiškėjas Prašymu kreipėsi į Tarnybą, o 2025 m. birželio 30 d. pateikė papildomus dokumentus, kuriuos įvertinusi, vadovaudamasi Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 13 straipsnio 1 dalimi, 18 straipsnio 2, 4 dalimis, Nutarimo 1.1 ir 1.2 punktais, Sprendimu atsisakė teikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui, kadangi jo gautos pajamos ir jo (šėimos) turtas ataskaitiniu laikotarpiu viršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą turto ir pajamų lygį.

Atsakovė, vadovaudamasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, pažymi, jog teisė gauti valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą nėra absoliuti, ji realizuojama Įstatymo numatytais sąlygomis ir tvarka. Valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą suteikia pati valstybė tik tokia apimtimi, kokia ji yra pajėgi šią teisę garantuoti. Todėl net ir esant formalioms sąlygoms, kai asmeniui antrinė teisinė pagalba turėtų būti teikiama, Įstatymas numato tam tikrus apribojimus ir nustato antrinės teisinės pagalbos teikimo apimtį.

Vadovaudamasi Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Nutarimu, nurodo, jog pajamų lygis pareiškėjui, atsižvelgiant į turimų išlaikytinių skaičių, sudaro 38 VRP – (*duomenys neskelbtini*) Eur. Tarnyba nustatė, kad pareiškėjo gautos metinės pajamos ((*duomenys neskelbtini*) Eur) ataskaitiniu laikotarpiu viršija nustatytą pajamų lygį. Remiantis Paramos įstatymo 16 straipsniu, turto vertės normatyvo, nustatyto pareiškėjui, atsižvelgiant į turimų išlaikytinių skaičių, turto lygis sudaro (*duomenys neskelbtini*) Eur, todėl pareiškėjo (šeimos) turimo turto vertė ((*duomenys neskelbtini*) Eur) viršija nustatytą turto lygį.

Remdamasi Nutarimo 1.1 ir 1.2 punktais, paaiškina, kad asmens (šeimos) turto vertė turi neviršyti turto vertės normatyvo, nustatyto bendrai gyvenantiems asmenims (vieniems gyvenantiems asmenims) pagal Paramos įstatymo 16 straipsnį, dydžio ir, kad į asmens (šeimos) turimą įskaitomas asmens ir jo šeimos turimas turtas, todėl asmens metinės pajamos turi neviršyti 38 VRP dydžių, o turint išlaikytinių – už kiekvieną pridedama po 14,20 VRP. Atkreipia dėmesį, jog pareiškėjas Tarnybai 2025 m. birželio 30 d. pateikė deklaraciją už laikotarpį nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. Duomenys apie asmens pajamų ir asmens (šeimos) turimą atsakovei gaunami iš informacinės teisinių paslaugų sistemos TEISIS, kurioje integruoti duomenys iš valstybės registru, todėl Tarnyba, vertindama asmens turtinę padėtį, vadovaujasi duomenimis iš valstybės registru, tame tarpe ir duomenimis iš VĮ Registru centro.

Pažymi, kad Paramos įstatymo 16 straipsnis reglamentuoja turto vertės normatyvo apskaičiavimą. Atkreipia dėmesį, kad kiekvieno tipo nekilnojamojo turto ploto vieneto normatyvinę vertę nustato ir valstybės įmonės (toliau – ir VĮ) Registru centro interneto svetainėje skelbia VĮ Registru centras pagal kiekvienų metų sausio 1 dieną vidutinės nekilnojamojo turto rinkos vertes Lietuvos miestuose ir savivaldybių centruose bei kitose savivaldybių teritorijose (nuo 2025 sausio 1 d. taikomos Nekilnojamojo turto ploto vieneto normatyvinės vertės, patvirtintos VĮ Registru centro generalinio direktoriaus 2024 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. VE-833 (1.3 E)). Nurodo, kad nekilnojamo turto vertę Tarnyba nustato pagal Nekilnojamojo turto registre (toliau – ir NTR) nurodytą vidutinę rinkos vertę. Kadangi turto lygis nustatomas pagal pareiškėjo deklaruotą gyvenamąją vietą, įvertinus tai, kad pareiškėjas Tarnybai Prašymo pateikimo metu gyvenamąją vietą buvo deklaravęs (*duomenys neskelbtini*), Kauno r., o pagal turto zoną, kuri nustatyta iš REGIA žemėlapiu (<https://regia.lt/map/regia2>) patenka į 16.4 turto zoną, todėl turto lygio normatyvas pareiškėjui buvo nustatytas (*duomenys neskelbtini*) Eur, kai turimo turto vertė ((*duomenys neskelbtini*) Eur) viršija nustatytą turto lygį.

Teigia, kad pareiškėjo patikslinto skundo argumentai, jog NTR nurodyta vidutinė rinkos vertė nėra tiksli ir reali vertė, jog nepagrįstai nebuvo atlikta individuali jo nekilnojamojo turto ekspertizė, laikytini nepagrįstais. Tarnyba pažymi, kad nekilnojamo turto vertė nustatoma pagal NTR nurodytą vidutinę rinkos vertę, todėl jai nėra suteikti įgaliojimai atlikti individualias pareiškėjų nekilnojamojo turto ekspertizes.

Dėl pareiškėjo argumento, kad Tarnyba į jo asmens (šeimos) turimą įskaitė ir jo šeimos turimą turimą, nepagrįstai netyrė, ar jo ir šeimos interesai byloje, kurioje siekiama gauti antrinę teisinę pagalbą, yra priešingi, pažymi, kad į asmens (šeimos) turimą įskaitomas asmens ir jo šeimos turimas turtas, jei asmens ir jo šeimos interesai byloje, kurioje siekiama gauti antrinę teisinę pagalbą, yra priešingi, į turimą įskaitomas tik asmens turtas. Teigia, jog išnagrinėjusi pareiškėjo Prašymą bei jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus ir dokumentus, įrodančius jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, nustatė, kad jam antrinė teisinė pagalba reikalinga baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025, tačiau, aplinkybių, kurios įrodytų, kad jo ir šeimos interesai šioje byloje būtų priešingi, nenustatė, todėl ir pagrindo į turimą įskaityti tik asmens turimą nebuvo.

Atsakydama į patikslintame skunde nurodytą aplinkybę, kad netinkamai buvo taikomas Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 punktas, pažymi, kad jame nurodytų asmenų teisę gauti antrinę

teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo priimti sprendimai. Taigi, tokiu atveju apie būtiną gynėjo dalyvavimą sprendžia ne Tarnyba, o ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas. Toks sprendimas dėl būtino gynėjo dalyvavimo baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025 nebuvo priimtas, todėl suteikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui nebuvo teisinio pagrindo, o tai, kad kitose baudžiamosiose bylose buvo nustatytas būtinasis gynėjo dalyvavimas, nesudaro pagrindo teigti, kad minėtoje baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025 taip pat yra būtinasis gynėjo dalyvavimas.

Atkreipia dėmesį, kad Tarnyboje kartu su pareiškėjo Prašymu buvo gautas ir prašymas dėl individualios pareiškėjo situacijos vertinimo, kurį perdavė Tarnybos prašymų dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo individualios situacijos atvejais nagrinėjimo komisijai (toliau – ir Tarnybos komisija) vertinti. Tarnybos komisija 2025 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. (8.28Mr)ATP-B-2025-07727 (toliau – ir Tarnybos komisijos sprendimas) suteikė pareiškėjui antrinę teisinę pagalbą baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025, parengti procesinius dokumentus, ginti pirmos instancijos teisme ir parengti apeliacinį skundą (esant poreikiui), valstybei garantuojant ir apmokant 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, o antrinę teisinę pagalbą teikti paskyrė advokatę Kariną Račkauskienę. Mano, kad Tarnybai (Tarnybos komisijai) priėmus minėtą sprendimą teikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui, ginčo dalykas šioje byloje išnyko, todėl Tarnyba laikosi nuomonės, kad pareiškėjo reikalavimas panaikinti Sprendimą ir įpareigoti atlikti veiksmus yra nepagrįstas.

Pareiškėjui ir atsakovei apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai. Pareiškėjas prieš posėdį telefonu informavo Komisiją, jog posėdyje nedalyvaus. Atsakovė atsiliepime prašė bylą nagrinėti jos atstovui nedalyvaujant.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 7 dalimi, kuri numato, jog tais atvejais, kai į administracinių ginčų komisijos posėdį neatvyksta nei bylos šalys, nei jų atstovai, nors apie posėdį jiems buvo tinkamai pranešta, administracinių ginčų komisija gali nuspręsti nagrinėti skundą (prašymą) rašytinio proceso tvarka, tai yra nedalyvaujant nei bylos šalims, nei jų atstovams, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka.

Patikslintas skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2025 m. liepos 2 d. sprendimo Nr. (8.28Mr)ATP-B-2025-07727 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Byloje esantys rašytiniai įrodymai patvirtina, kad Tarnybos Kauno skyriuje 2025 m. gegužės 15 d. gautas pareiškėjo prašymas suteikti antrinę teisinę pagalbą baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025 (minėta, toliau – ir Prašymas) siekiu apsiginti nuo kaltinimo. Prašyme pareiškėjas nurodė savo faktinę gyvenamąją vietą (*duomenys neskelbtini*), Kauno r., sutuoktinę Y. Y., sūnų X. X. (neįgalus nuo vaikystės) ir pažymėjo, jog siūlo antrinę teisinę pagalbą jam teikti advokatę Kariną Račkauskienę, nesutinka apmokėti kitos (kitą) antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalies (dalį), tuo atveju, jei valstybės garantuojama ir apmokama antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalis sudarys 50, 30 ar 15 procentus. Nurodė, kad kitos aplinkybės nurodytos jo 2025 m. gegužės 15 d. el. paštu siųstame prašyme Tarnybai, kurį pridėjo prie Prašymo (toliau – ir Prašymas dėl individualios situacijos vertinimo).

Tarnybos Skyrius 2025 m. gegužės 21 d. raštu Nr. (8.3Mr)ATP-B-2025-07727 „Dėl prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą“ kreipėsi į pareiškėją prašydamas per 30 dienų nuo rašto išsiuntimo dienos pateikti užpildytą ir pasirašytą metinę asmens pajamų ir asmens (šeimos) turto deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti už laikotarpį nuo 2024 m. gegužės 1 d. iki 2025 m. balandžio 30 d. arba kitą dokumentą, įrodantį pareiškėjo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą. Pareiškėjas buvo informuotas, jog nepateikus prašomų dokumentų per nustatytą terminą, bus priimtas sprendimas atsisakyti teikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Tarnyboje 2025 m. birželio 30 d. gautos: pareiškėjo „Metinė asmens pajamų ir asmens (šeimos) turto deklaracija antrinei valstybės garantuojamai teisinei pagalbai gauti“ (Tarnybos reg. Nr.

ODT-25-06423) už laikotarpį nuo 2025 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. ir pareiškėjo „Pajamų mokesčio deklaracija už 2024 metus“.

Tarnybos Skyrius, išnagrinėjęs pareiškėjo Prašymą, taip pat dokumentus, įrodančius jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, nustatė, jog pareiškėjo turtinę padėtį patvirtina deklaracija už laikotarpį nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. Nurodyta, kad pareiškėjo metinės pajamos už minėtą laikotarpį, atsižvelgiant į objektyvias negalėjimo disponuoti savo pajamomis priežastis (jeigu tokios yra), sudaro (*duomenys neskelbtini*) Eur, o pareiškėjo asmens turimo turto, atsižvelgiant į objektyvias negalėjimo disponuoti savo turtu priežastis (jeigu tokios yra), vertė sudaro (*duomenys neskelbtini*) Eur. Pagal Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktą antrinė teisinė pagalba neteiktina, nes pareiškėjo (šeimoms) turtas ar metinės asmens pajamos viršija nustatytą turto ir pajamų lygį. Vadovaudamasis Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 13 straipsnio 1 dalimi, 18 straipsnio 2 ir 4 dalimis, Nutarimo 1.1 ir 1.2 punktais, Tarnybos Skyrius skundžiamu Sprendimu atsiskakė teikti pareiškėjui antrinę teisinę pagalbą baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas (minėta, toliau – ir Įstatymas), Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas (minėta, toliau – ir Paramos įstatymas, teisės akto redakcija galiojanti nuo 2024 m. liepos 25 d.), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 27 d. nutarimas Nr. 468 „Dėl asmenų (šeimoms) turto ir asmens pajamų lygių antrinei teisei pagalbai gauti nustatymo (minėta, toliau – ir Nutarimas, teisės akto redakcija galiojanti nuo 2024 m. sausio 1 d.) ir kiti teisės aktai.

Įstatymas reglamentuoja valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tvarką ir sąlygas jai gauti. Pagal Įstatymo 18 straipsnio 2 dalį, Tarnybai suteikta kompetencija priimti sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo. Įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo pateikia tarnybai prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą, jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus, jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus. Teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą iš esmės siejama su asmens turto ir pajamų lygiu. Įstatymo 11 straipsnis apibrėžia, kokie asmenys ir kokiomis sąlygomis gali gauti antrinę teisinę pagalbą. Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodyta, jog antrinę teisinę pagalbą turi teisę gauti Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių asmens (šeimoms) turtas ir metinės asmens pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių. Įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti. Deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti turi būti asmens pasirašyta patvirtinant, kad joje pateikti duomenys yra išsamūs ir teisingi. Įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 1 punkte numatyta, kad šio Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytiems asmenims, atsižvelgiant į asmens (šeimoms) turtą ir asmens pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Įstatymo 18 straipsnio 14 dalyje nustatyta, jog Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat valstybės registru, kitų valstybės informacinių sistemų, kitų fizinių ar juridinių asmenų gauti informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), reikalingus nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi.

Asmens turto ir metinių pajamų antrinei teisei pagalbai gauti lygis nustatomas pagal Įstatymą (Nutarimo 1 punktas). Minėto Nutarimo 1.1 papunktyje nustatyta, kad asmens (šeimoms) turto vertė turi neviršyti turto vertės normatyvo, nustatyto bendrai gyvenantiems asmenims (vieniems gyvenantiems asmenims) pagal Paramos įstatymo 16 straipsnį, dydžio. Į asmens (šeimoms) turtą įskaitomas asmens ir jo šeimos turimas turtas. Jei asmens ir jo šeimos interesai byloje, kurioje siekiama gauti antrinę teisinę pagalbą, yra priešingi, į turtą įskaitomas tik asmens turtas; asmens metinės pajamos turi neviršyti 38 valstybės remiamų pajamų (minėta, toliau – ir VRP) dydžių, o turint išlaikytinių – už kiekvieną pridėdant po 14,20 VRP (Nutarimo 1.2 papunktis).

Metinės asmens pajamų ir asmens (šeimoms) turto deklaracijos antrinei valstybės garantuojamai teisei pagalbai gauti pildymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1R-220 (toliau – ir Taisyklės), 3 punkte nustatyta, jog

deklaracijoje antrinei teisei pagalbai gauti nurodomos ataskaitiniu laikotarpiu pareiškėjo gautos pajamos ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje jo (jo sutuoktinio) turimas turtas. Šios deklaracijos ataskaitinis laikotarpis yra 12 mėnesių iki mėnesio, kurį ketinama pateikti prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Kaip ataskaitinio laikotarpio pabaiga turi būti nurodoma paskutinė mėnesio, ėjusio prieš mėnesį, kurį ketinama pateikti prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą, diena. Taisyklių 4 punkte išvardytos pajamų rūšys, kurios skaičiuojamos į pareiškėjo gautas pajamas, kurios turi būti nurodytos deklaracijoje. Nagrinėjamu atveju aktualūs Taisyklių 4.6, 4.19, 4.20 papunkčiai, kuriuose nurodyta, kad į pareiškėjo pajamas įskaičiuojami už individualią veiklą gautos pajamos verčiantis šia veikla pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą, nekilnojamojo turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės išmokos bei pajamos už kilnojamojo ar nekilnojamojo daikto nuomą. Pareiškėjo pajamos ir jo (jo sutuoktinio) turtas, nurodyti Taisyklių II–IV skyriuose, įtraukiami į Deklaraciją antrinei teisei pagalbai gauti. Jei pareiškėjo ir jo sutuoktinio interesai byloje, kurioje siekiama gauti antrinę teisinę pagalbą, yra priešingi, į Deklaraciją antrinei teisei pagalbai gauti įtraukiamas tik pareiškėjo turtas, nurodytas Taisyklių II–IV skyriuose. Už Deklaracijoje antrinei teisei pagalbai gauti pateiktų duomenų teisingumą įstatymų nustatyta tvarka atsako ją pateikęs asmuo (Taisyklių 14 punktas).

Paramos įstatymo 16 straipsnis reglamentuoja turto vertės normatyvo apskaičiavimą. Kiekvieno tipo (būsto ir žemės ploto) nekilnojamojo turto vertės normatyvas bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui nustatomas atitinkamo tipo nekilnojamojo turto ploto normatyvą dauginant iš prašymą-paraišką pateikusių asmens deklaruotos gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje nuomojamas būstas, nekilnojamojo to tipo turto ploto vieneto normatyvinės vertės, o kai neturi gyvenamosios vietos, – savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena, nekilnojamojo to tipo turto ploto vieneto žemiausios normatyvinės vertės (PSPNGĮ 16 straipsnio 1 dalis). Kiekvieno tipo nekilnojamojo turto ploto vieneto normatyvinę vertę nustato ir VĮ Registrų centro interneto svetainėje skelbia VĮ Registrų centras pagal kiekvienų metų sausio 1 dieną vidutines nekilnojamojo turto rinkos vertes Lietuvos miestuose ir savivaldybių centruose bei kitose savivaldybių teritorijose. Tokios vertės patvirtintos VĮ Registrų centro generalinio direktoriaus 2024 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. VE-833 (1.3 E) „Dėl nekilnojamojo turto ploto vieneto normatyvinių verčių 2025 metams patvirtinimo“.

Apibendrinant nurodytą teisinį reglamentavimą matyti, jog įstatymų leidėjas numato pagrindinį kriterijų, pagal kurį sprendžiama, ar asmeniui gali būti teikiama antrinė teisinė pagalba, t. y. asmens (šeimos) turto ir metinių asmens pajamų dydis turi neviršyti Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių. Taip pat nustato baigtinį pajamų rūšių, kurios įtraukiamos į asmens pajamas, sąrašą, tarp kurių numatytos už individualią veiklą gautos pajamos, verčiantis šia veikla pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą, bei kitos faktiškai gautos pajamos.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT), nagrinėdamas šios kategorijos administracines bylas, yra pažymėjęs, kad valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba jai suteiktos kompetencijos ribose administruodama antrinės teisinės pagalbos teikimą (Įstatymo 9 straipsnis), sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo (atsisakymo teikti, nutraukimo) turi priimti kiekvienu konkrečiu atveju ištyrusi ir įvertinusi tam konkrečiam atvejui reikšmingų aplinkybių visumą. Atlikti tokį vertinimą yra ne tik valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos teisė, bet ir Įstatymo nustatyta pareiga, įgyvendinant šio Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus šio įstatymo tikslus ir realizuojant teisinės pagalbos teikimo principus (pvz., LVAT 2010 m. rugsėjo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1162/2010, 2011 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1268/2010, 2023 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1702-552/2023).

Pareiškėjas Sprendimo nepagrįstumą ir neteisėtumą motyvuoja aplinkybe, jog Tarnyba neteisingai įvertino jo (šeimos) turtą ir pajamas, dėl ko neskyrė jam advokato antrinei teisei pagalbai teikti. Teigia, kad jo deklaracija neatspindi tikrųjų gautų ir netektųjų jo pajamų ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, turimo turto. Mano, kad Tarnyba nepagrįstai nustatė, jog jo formaliai deklaruotas turtas jam realiai priklauso nuosavybės teise, nors baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025 siekiama konfiskuoti netgi daugiau turto, nei jis formaliai yra deklaravęs, todėl Tarnyba privalėjo nustatyti, kad jo pajamų lygis yra žemesnis nei nustatytas VRP, atsižvelgiant į objektyvias negalėjimo disponuoti savo pajamomis priežastis.

Iš ginčijamo Sprendimo turinio nustatyta, kad atsakovė sprendė, jog tiek pareiškėjo turima pajamų vertė viršijo Nutarimu nustatytą pajamų lygį, tiek ir jo (šeimos) turimo turto vertė viršijo pagal Paramos įstatymą nustatytą turto lygį, todėl tai buvo priežastys pareiškėjui neteikti antrinės teisinės pagalbos. Analizuotina, ar atsakovė tinkamai nustatė pareiškėjo gaunamų pajamų ir jo (šeimos) turto dydžius ir, ar pagrįstai sprendė, jo gaunamos pajamos ir turtas viršija Nutarimu nustatytą pajamų lygį bei Paramos įstatyme nustatytą turto lygį, kas buvo pagrindas atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą.

Pareiškėjo Prašymo pateikimo metu (2025 m. gegužės 15 d.) galiojo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 5 d. nutarimas Nr. 1206 „Dėl socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių dydžių patvirtinimo“ (teisės akto redakcija galiojanti nuo 2025 m. sausio 1 d.). Minėto nutarimo 4 punktu patvirtintas VRP dydis, kuris sudaro 221 Eur. Nagrinėjamu atveju, tam, kad pareiškėjui būtų teikiama antrinė teisinė pagalba, neviršijant pajamų lygio, pareiškėjo metinės pajamos neturėtų viršyti (*duomenys neskelbtini*) Eur (38 VRP x 221 Eur).

Minėta, jog tiek Įstatyme, tiek ir Taisyklėse (16 punkte) numatyta Tarnybos teisė iš valstybės ir savivaldybių institucijų, valstybės registru, kitų valstybės ir savivaldybių informacinių sistemų, fizinių ar juridinių asmenų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka gauti jų turimą informaciją, reikalingą nustatyti, ar pareiškėjų metinėse turto ir pajamų deklaracijose antrinei teisei pagalbai gauti ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Taigi, Tarnyba, sprendama dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo, gali gauti papildomą informaciją, įvertinti visus duomenis, tame tarpe – ir informaciją apie pajamas ir turtą, kurios nebuvo nurodytos deklaracijoje, ir priimti atitinkamą sprendimą.

Pareiškėjas Prašymą antrinei teisei pagalbai gauti pateikė 2025 m. gegužės 15 d., o papildomus dokumentus pateikė 2025 m. birželio 30 d., todėl vadovaujantis Taisyklių 3 punktu, atsakovė pagrįstai pareiškėjo pajamas vertino už laikotarpį nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. (12 paskutinių mėnesių). Tarnybos Skyrius, vertindamas pareiškėjo pajamų lygį, nustatė, kad jo gautos pajamos sudaro (*duomenys neskelbtini*) Eur ir viršija Nutarime nustatytą pajamų lygį. Komisijai pateiktuose papildomuose paaiškinimuose detalizuotas pareiškėjo pajamų paskaičiavimas. Paskaičiuota, jog ataskaitiniu laikotarpiu pareiškėjo pajamas sudaro: (*duomenys neskelbtini*) + (*duomenys neskelbtini*) + (*duomenys neskelbtini*) = (*duomenys neskelbtini*) Eur. Šias aplinkybes patvirtina byloje esantys duomenys. Kaip nustatyta iš bylos medžiagos, pareiškėjas, šalindamas Tarnybos Skyriaus 2025 m. gegužės 21 d. raštu nustatytus trūkumus, 2025 m. birželio 30 d. pateikė deklaraciją už laikotarpį nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d., kurioje nurodytos gautos pajamos – (*duomenys neskelbtini*) Eur (už 2024 m. lapkričio – gruodžio mėnesius – (*duomenys neskelbtini*) Eur; už 2024 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. laikotarpį – (*duomenys neskelbtini*) Eur; už 2024 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. laikotarpį – (*duomenys neskelbtini*) Eur), taip pat deklaracijos II skyriuje nurodė nekilnojamąjį turtą (patalpas, žemės sklypą su gyvenamuoju namu, butą, garažą (po 1 vnt.), žemės sklypus (5 vnt.), III skyriuje nurodė asmens (šeimos) kitas turtą, kuris sudarė (*duomenys neskelbtini*) Eur. Be kita ko, Komisijai Tarnybos 2025 m. rugsėjo 16 d. (registracijos Nr. 20R2-836) pateiktuose papildomuose paaiškinimuose nurodyta, jog iš informacinės teisinių paslaugų sistemos TEISIS nustatė, kad pareiškėjas gavo periodinių išmokų ir su darbo santykiais susijusių pajamų – (*duomenys neskelbtini*) Eur, teikdamas deklaraciją Tarnybai, nepateikė jokių duomenų dėl jo vykdomos individualios veiklos patiriamų išlaidų.

Komisija, įvertinusi pareiškėjo ir Tarnybos pateiktus duomenis, paskaičiavimus (deklaraciją, pajamų deklaraciją), sprendžia, jog Tarnyba tinkamai apskaičiavo pareiškėjo gautas pajamas iš už individualią veiklą gautas pajamas bei kitas išmokas: (*duomenys neskelbtini*) + (*duomenys neskelbtini*) + (*duomenys neskelbtini*) = (*duomenys neskelbtini*) Eur. Kadangi pareiškėjo pajamas laikotarpiu nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. sudarė (*duomenys neskelbtini*) Eur, akivaizdu, jog Tarnyba padarė pagrįstą išvadą, jog pajamos viršija Nuostatų 1.1 papunktyje nustatytą pajamų lygį (*duomenys neskelbtini*) Eur (38 VRP). Pažymėtina, jog Komisija neturi pagrindo abejoti oficialiuose registruose esančių duomenų teisingumu, o pareiškėjas nepateikė objektyvių įrodymų, paneigiančių registruose esančius duomenis.

Pareiškėjo patikslinto skundo motyvai patvirtina, jog Sprendimo neteisėtumą pareiškėjas taip pat grindžia aplinkybe, jog atsakovė netinkamai nustatė jam priklausančio turto vertės normatyvą

(*duomenys neskelbtini*) Eur, nes nurodyta NTR jo vidutinė nekilnojamo turto rinkos vertė nėra tiksli ir reali, todėl Tarnyba nepagrįstai neatliko individualios jo nekilnojamojo turto ekspertizės.

Taisyklių 8 punkte nustatyta, jog nekilnojamojamam turtui priskirtini pareiškėjui nuosavybės teise priklausantys: statiniai, tarp jų ir nebaigti statyti statiniai (butas daugiabučiame name (jo dalis); gyvenamasis namas (jo dalis, kotedžas); sodo namelis; kita); žemė (sodo sklypo; žemės ūkio paskirties; užimta miško; užimta vandens telkinio; namų valda; kita). Nekilnojamo turto vertę Tarnyba nustato pagal NTR nurodytą vidutinę rinkos vertę (Taisyklių 9 punktas). Tarnyba, pasinaudodama Įstatymo 18 straipsnio 14 dalyje jai suteikta teise, patikrino VĮ Registro centro duomenis (Turto zona nustatyta pagal REGIA žemėlapi (https://regia.lt/map/regia2), adresas (*duomenys neskelbtini*), Kauno r. sav., patenka į (*duomenys neskelbtini*) turto zoną, turto normatyvas sudaro (*duomenys neskelbtini*) Eur). Komisijai pateiktuose papildomuose paaiškinimuose atsakovė nurodė, kad, sutikrinusi VĮ Registrų centro duomenis, nustatė, jog pareiškėjui nuosavybės teise priklauso nekilnojamas turtas: žemės sklypai ((*duomenys neskelbtini*) Kauno r. sav. ((*duomenys neskelbtini*) Eur); (*duomenys neskelbtini*), Vievio sen. ((*duomenys neskelbtini*) Eur); Marijampolės sav., (*duomenys neskelbtini*) ((*duomenys neskelbtini*) Eur); (*duomenys neskelbtini*) Marijampolės sav. ((*duomenys neskelbtini*) Eur); (*duomenys neskelbtini*), Kaunas ((*duomenys neskelbtini*) Eur); (*duomenys neskelbtini*), Marijampolės sav. ((*duomenys neskelbtini*) Eur); Kaunas, (*duomenys neskelbtini*) ((*duomenys neskelbtini*) Eur); Marijampolė, (*duomenys neskelbtini*) ((*duomenys neskelbtini*) Eur), taip pat butai ((*duomenys neskelbtini*), Marijampolė ((*duomenys neskelbtini*) Eur), (*duomenys neskelbtini*), Kėdainiai ((*duomenys neskelbtini*) Eur); taip pat negyvenamosios patalpos ((*duomenys neskelbtini*), Elektrėnai ((*duomenys neskelbtini*) Eur), (*duomenys neskelbtini*), Marijampolė ((*duomenys neskelbtini*) Eur ir (*duomenys neskelbtini*) Eur), (*duomenys neskelbtini*), Biržai ((*duomenys neskelbtini*) Eur); bei pastatai ir kiti inžineriniai statiniai ((*duomenys neskelbtini*), Marijampolės sav. ((*duomenys neskelbtini*) Eur), (*duomenys neskelbtini*), Kėdainiai ((*duomenys neskelbtini*) Eur ir (*duomenys neskelbtini*) Eur), Marijampolė, (*duomenys neskelbtini*) ((*duomenys neskelbtini*) Eur). Taip pat pareiškėjui priklauso kilnojamas turtas transporto priemonė Škoda Octavia Combi 1.9 TDI, kurios vertė yra (*duomenys neskelbtini*) Eur.

Atsakovės rašytiniais paaiškinimais nustatyta, jog prie pareiškėjo (šeimos) nekilnojamojo turto nebuvo priskaičiuotas jo sutuoktinei asmeninės nuosavybės teise priklausantis nekilnojamas turtas. Sprendimo priėmimo metu, Tarnyba nustatė, kad Pareiškėjo turimo nekilnojamojo / kilnojamojo turto vertė sudaro (*duomenys neskelbtini*) Eur. Komisijai abejonių dėl netinkamų matematinių skaičiavimų atlikimo nekyla. Paaiškinimuose išsamiai nurodyta kokie duomenys ir kodėl pridėti ir kaip gauta turto vertė. Kaip skaičiuojamas turto vertės normatyvas, numatyta minėto Paramos įstatymo 16 straipsnyje. Pareiškėjas Prašyme nurodė, kad faktinė jo gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*), Kauno r. Atsakovė atsiliepiame nurodė, kad pareiškėjo Prašymo pateikimo metu pareiškėjo faktinė gyvenamoji vieta ir deklaruota sutapo su Prašyme nurodyta. Skundžiamame Sprendime nurodyta, jog turto lygis pagal turto vertės normatyvą nustatytas (*duomenys neskelbtini*) Eur. Tačiau papildomuose paaiškinimuose nurodė, kad pareiškėjui 2025 metais būsto vertės normatyvas buvo pagal Nutarimo 1.1, 1.2 papunkčius nustatytas (*duomenys neskelbtini*) Eur, t. y. (*duomenys neskelbtini*) (pareiškėjo deklaruotos gyvenamosios vietos, t. y. buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), Kauno r. sav., ploto normatyvas) x (*duomenys neskelbtini*) Eur (to paties gyvenamojo ploto vieneto normatyvinės vertės); Žemės (namų valda) ploto normatyvas yra (*duomenys neskelbtini*) Eur, t. y. (*duomenys neskelbtini*) ((*duomenys neskelbtini*) Kauno r. sav., ploto normatyvas) x (*duomenys neskelbtini*) Eur (to paties žemės sklypo ploto vieneto normatyvinė vertė); Kilnojamojo turto, vertybinių popierių ir pajų vertės normatyvas yra (*duomenys neskelbtini*) Eur, t. y. 176 (valstybės remiamos pajamos 2025 metais) x 35). Piniginių lėšų normatyvas yra (*duomenys neskelbtini*) Eur (176 (valstybės remiamos pajamos) x 25). Taip pat paaiškino, kad Tarnyba 2025 m. rugsėjo 15 d. sprendimu ištaisė techninę klaidą dėl turto lygio vertės, nurodytos Sprendime, tačiau padarytos techninės klaidos ištaisymas tik pakoregavo turto vertės lygį, tačiau pagal turto vertės normatyvą, pareiškėjo padėties nepakeitė. Komisija sutinka su atsakovės pozicija, jog net ir ištaisius techninę klaidą ir pakoregavus turto vertės normatyvą, akivaizdu, kad pareiškėjo turimo turto vertė ((*duomenys neskelbtini*) Eur) viršija nustatytą turto lygį ((*duomenys neskelbtini*) Eur). Byloje nepateikti objektyvūs įrodymai, patvirtinantys pareiškėjo negalėjimą disponuoti turtu.

Atsižvelgiant į tai, Komisija sutinka su atsakovės apskaičiuotu (perskaičiuotu) pareiškėjui priklausančiu turto vertės normatyvu ir tuo pačiu pažymi, jog turto vertės viršijimas nustatytam lygiui taip pat buvo priežastis neteikti antrinės teisinės pagalbos. Atsižvelgiant į tai, kad teisei į antrinę teisinę pagalbą įgyti nustatyta imperatyvi sąlyga – asmens pajamų ir turto dydis neturi viršyti teisės aktais nustatytų pajamų ir turto lygių, o nagrinėjamu atveju pareiškėjo metinės pajamos ir turimas turtas viršijo, tiek pajamų, tiek ir jo (šeimos) turto lygius, todėl laikytina, jog atsakovė, vadovaudamasi Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktu, priėmė pagrįstą ir teisėtą sprendimą atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą. Šiame kontekste Komisija pažymi, jog ginčo situacijai taikytinas teisinis reguliavimas nenumato Tarnybos įgaliojimų atlikti individualias nekilnojamojo turto ekspertizes, todėl kaip nepagrįstas atmestinas pareiškėjo patikslinto skundo argumentas, jog Tarnyba nepagrįstai neatliko minėtos ekspertizės.

Patikslinto skundo argumentai, kad Tarnyba privalėjo nustatyti, ar jo ir jo šeimos interesai byloje, kurioje siekiama gauti antrinę teisinę pagalbą yra priešingi, laikytini nepagrįstais.

Pareiškėjo pajamos ir jo (jo sutuoktinio) turtas, nurodyti Taisyklių II–IV skyriuose, įtraukiami į Deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti. Jei pareiškėjo ir jo sutuoktinio interesai byloje, kurioje siekiama gauti antrinę teisinę pagalbą, yra priešingi, į Deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti įtraukiamas tik pareiškėjo turtas, nurodytas Taisyklių II–IV skyriuose. Už Deklaracijoje antrinei teisinei pagalbai gauti pateiktų duomenų teisingumą įstatymų nustatyta tvarka atsako ją pateikęs asmuo (Taisyklių 14 punktas).

Kaip matyti iš Sprendimo turinio, Tarnyba vertino pareiškėjo ir jo šeimos turtą pagal jo Prašymą ir 2025 m. birželio 30 d. pateiktus duomenis, taip pat TEISIS sistemos duomenis, įrodančius jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą. Prašyme pareiškėjas nurodė, kad antrinė teisinė pagalba reikalinga baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025. Pažymėtina, kad nei Prašyme, nei Sprendime, o taip pat ir patikslintame skunde Komisijai pareiškėjas nenurodė, bei Tarnyba nenustatė konkrečių aplinkybių, kurios būtų priešingos pareiškėjo šeimos interesams baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025, kurias Tarnyba turėjo vertinti. Atsižvelgiant į tai, laikytina, kad Tarnyba pagrįstai nenustatė, kad pareiškėjo šeimos interesai būtų priešingi paties pareiškėjo interesams baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025 ir pagrįstai į turtą įskaitė jo (šeimos) turtą apskaičiuojant turto lygį.

Pasisakant dėl pareiškėjo patikslinto skundo argumento, kad netinkamai taikytas Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 punktas, sutiktina su atsakovės atsiliepime nurodyta pozicija, jog apie būtiną gynėjo dalyvavimą sprendžia ne Tarnyba, o ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas. Bylos duomenys patvirtina aplinkybę, jog baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025 nebuvo priimtas (teismo) sprendimas dėl būtino gynėjo dalyvavimo, todėl laikytina, kad atsakovė taip pat pagrįstai atsisakė suteikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui pagal minėto įstatymo nuostatą, neatsižvelgiant į paskirtus gynėjus kitose baudžiamosiose bylose.

Be kita ko, iš atsiliepimo ir bylos duomenų matyti, kad Tarnybos komisija, vertindama pareiškėjo individualią situaciją, Tarnybos komisijos sprendimu, atsižvelgdama į tai, kad baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025, kurioje pareiškėjas yra kaltinamas padaręs nusikalstamas veikas, numatytas Baudžiamojo kodekso 202 straipsnio 1 dalyje, 182 straipsnio 1 dalyje, kurių dispozicijoje yra numatytas ir laisvės atėmimo bausmės (atitinkamai iki ketverių ir iki trejų metų) taikymas bei į tai, kad efektyviai gynybai nuo pareikšto kaltinimo yra reikalingas Baudžiamojo proceso teisės normų žinojimas bei mokėjimas jas tinkamai aiškinti ir taikyti, sprendė, jog pareiškėjas atitinka Sprendimų dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo priėmimo, įvertinus individualią pareiškėjo situaciją, tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1R-220, 5.4 papunkčio nuostatas. Vis dėlto nesutiktina su atsakovės atsiliepime nurodyta pozicija, kad Tarnybos komisijai priėmus minėtą sprendimą išnyko šio ginčo (dėl Sprendimo teisėtumo) dalykas, nes skundžiamo Sprendimo Tarnyba nepanaikino. Plačiau dėl minėto Tarnybos komisijos sprendimo išvadų, terminų jam priimti, Komisija nepasisakys, nes jis nėra šio ginčo dalykas.

Vadovaudamasi išdėstytais teisiniais ir faktiniais argumentais, Komisija sprendžia, kad Tarnybos Skyrius, priimdamas skundžiamą Sprendimą, tinkamai įvertino pareiškėjo turtinę padėtį ir pagrįstai nustatė, kad pareiškėjo metinės pajamos ir jo (šeimos) turtas viršija pajamų ir turto lygius. Sprendimas negali būti laikomas nepagrįstu ir nepakankamai motyvuotu VAĮ 10 straipsnio 5 dalies

prasme. Sprendime aptartos ir iširtos visos sprendimui reikšmingos faktinės aplinkybės (teisėtai ir pagrįstai pasinaudojant Įstatymo 18 straipsnio 14 dalyje suteikta teise iš valstybės registru gauti informaciją), pateiktas išsamus teisinis vertinimas. Sprendimas laikomas motyvuotu ir yra pagrįstas faktinėmis aplinkybėmis bei tinkamomis teisės normomis, todėl nėra pagrindo jo naikinti.

Pareiškėjas išvestiniu patikslinto skundo reikalavimu prašo įpareigoti atsakovę išnagrinėti jo 2025 m. gegužės 15 d. prašymą dėl individualios situacijos įvertinimo. Pagal bylos medžiagą, Prašymas dėl individualios situacijos vertinimo išnagrinėtas ir Tarnybos komisijos 2025 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. (8.28Mr)ATP-B-2025-07727 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ pareiškėjui suteikta antrinė teisinė pagalba baudžiamojoje byloje Nr. 1-253-408/2025, parengti procesinius dokumentus, ginti pirmosios instancijos teisme ir parengti apeliacinį skundą (esant poreikiui). Pareiškėjo prašymu antrinę teisinę pagalbą teikti paskirta advokatė Karina Račkauskienė. Darytina išvada, jog pareiškėjo reikalavimas įpareigoti atsakovę išnagrinėti Prašymą dėl individualios situacijos vertinimo įvykdytas ir antrinė teisinė pagalba suteikta, todėl sprendina, jog išnyko šio ginčo dalykas. Administracinių teismų praktikoje laikomasi pozicijos, kad išnykus ginčo dalykui skundo reikalavimas yra atmestinas, o su šiuo reikalavimu susijusių argumentų bei motyvų vertinimas teisiškai yra nereikšmingas (žr., pvz., LVAT 2008 m. rugpjūčio 22 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A502-1450/2008; 2016 m. rugsėjo 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2130-662/2016, 2021 m. spalio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2991-968/2021 ir kt.).

Kadangi pareiškėjo Komisijai pateikto patikslinto skundo išvestinis reikalavimas yra patenkintas ir šioje dalyje neliko ginčo dalyko, pareiškėjo skundas atmestinas pilna apimtimi.

Nors pareiškėjas patikslintame skunde išdėstė daugiau argumentų, tačiau, šiame kontekste paminėtina, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) ir LVAT praktikoje ne kartą pažymėta, jog teismo (šiuo atveju Komisijos) pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną argumentą (EŽTT 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas Van de Hurk prieš Olandiją; 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimas Helle prieš Suomiją; LVAT 2011 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinė byla Nr. A-261-3555/2011).

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjo patikslintas skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo X.Y. patikslintą skundą atsakovei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2025 m. liepos 2 d. sprendimo Nr. (8.28Mr)ATP-B-2025-07727 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos nariai

Marina Adomaitė

Evaldas Ambrozaitis